របបគ្រប់គ្រង

ក- កិច្ចការរដ្ឋបាល :

កាលដើម គ្រួសារចៅហ៊្វាបែនត្រួតត្រាទឹកដីធំទូលាយតាំងពីបាត់ដំបង រហូតដល់សៀមរាប សំរោងចុងកាល់ ។ តែក្រោយមកនៅរវាងឆ្នាំ ១៨៤៨ សៀមបានផ្តាច់ទឹកដីខ្លះចេញពីអំណាចរបស់គ្រួសារចៅហ៊្វាបែន ដោយមានបង្កើតខេត្តសិរីសោភ័ណ ភ្នំស្រុកប្តព្រះស្រុក សៀមរាប សំរោងចុងកាល់ ។ ចៅហ្វាយខេត្តថ្មីទាំងនេះមិនស្តាប់បង្គាប់ស្តេចក្រាញ់នៅបាត់ដំបងទេ តែទទួលបញ្ជាផ្ទាល់ពីរដ្ឋាភិបាលបាងកក ។

នៅសម័យដែលគ្រួសារចៅហ៊្វាបែនត្រួតត្រាអស់ពេលមួយសតវត្សនោះ ខេត្តបាត់ដំបងមានឈ្មោះជាផ្លូវការថា "**ព្រះតំបង**"។ ខេត្តបាត់ដំបងនៅពេលនោះចែកជាស្រុកតែបួនទេគឺស្រុកបាត់ដំបង ស្រុកមោងឫស្សី ស្រុកមង្គលបុរី និងស្រុកស្រែអន្ទាក់ ។ ស្រុកនីមួយៗមាន**នាយអំភើ**ម្នាក់ជាអ្នកត្រួតត្រា ។ ស្រុកចែកជាសង្កាត់ហៅថា កំណាន់ ត្រួតត្រាដោយនាយកំណាន់ ។

លុះដល់ឆ្នាំ ១៨៩៤ ប្រទេសថៃទាំងមូលបានធ្វើកំណែទំរង់ខាងរដ្ឋបាល ដោយចែកប្រទេសជា ១៨មណ្ឌល ហៅថា មន់ថុន ។

មន់ថុនចែកជាចង្វាត់ ។ ចង្វាត់ចែកជាអំភើ ។ អំភើចែកជាតំបន់។ តំបន់មាន ១០ភូមិ ហៅថា បាន ។ កំណែទំរង់នេះមានបំណង បំបាត់ដែនដីស្តេចត្រាញ់ដូចជា បាត់ដំបង ឆៀងម៉ៃ ចំប៉ាសក្តិ ជាដើម ។ ខេត្តបាត់ដំបងបានរួមជាមួយខេត្តសិរីសោភ័ណ ភ្នំស្រុក និងសៀមរាប កើតជាមន់ថុនមួយហៅថា **មន់ថុនបូរផា** ប្រែថា មណ្ឌលបូព៌ា ។ ដើម្បីជាទីលើកទឹកចិត្តគេបានចាត់តាំងឲ្យលោក កថាថនដែលជាស្តេចត្រាញ់នៅបាត់ដំបងធ្វើជា*សមុហទេសាភិបាល មន់ថុនបូរផា* នេះ ដែលជាមួយនោះសៀមបានតាំង *ខាហ្លួង* ម្នាក់នៅអមលោកម្ចាស់ កថាថន ។ ខាហ្លួងមាននាទីជាទីប្រឹក្សា ឬជាអធិការ ឬមានអំណាចប្រហែលនិងរេស៊ីដង់បារាំង នៅខាងប្រទេសកម្ពុជាដែរ ។ ខាហ្លួង ត្រួតពិនិត្យតាំងពីកិច្ចការរដ្ឋបាល តុលាការ រហូតដល់ពន្ធដារ ។

ក្នុងការត្រួតត្រាស្រុកនានាក្នុងខេត្ត លោកម្ចាស់មានអំណាច ដាក់គ្រួសារគាត់ឲ្យធ្វើចៅហ្វាយស្រុកបានតាមចិត្ត ។

លោកម្ចាស់បានតាំងហ្លួងកំភោតឈ្មោះ ឈើយ ឬ ខែក ដែលជាប្អូន គឺកូនលោកកថាថានញ៉ុញដែរ តែមានម្តាយផ្សេងគ្នា ឲ្យធ្វើចៅហ្វាយស្រុំមោងឫស្សី ។

លោកម្ចាស់បានដាក់កូនម្នាក់ឈ្មោះ ឃុនធិន ឲ្យធ្វើចៅ

ហ្វាយស្រុកស្រែអន្ទាក់ ។ ឃុនធិនធ្វើចៅហ្វាយស្រុកស្រែអន្ទាក់ មិនបានប៉ុន្មានឆ្នាំផង ក៏កើតរោគគ្រុនចាញ់ស្លាប់នៅទីនោះទៅ ។ គេដឹកខ្មោចឃុនធិនតាមដំរី យកមកធ្វើបុណ្យយ៉ាងអធិកអធម នៅ បាត់ដំបង ។

នៅមង្គលបុរី លោកម្ចាស់បានដាក់លោកព្រះឃ្លាំងប៉ុក ឲ្យធ្វើ ចៅហ្វាយស្រុក ព្រោះគាត់ជាមនុស្សអង់អាច ហើយនៅពេលនោះ នៅមង្គលបុរីមានមេចោរកាចសាហាវដើររាតត្បាតយ៉ាងខ្លាំង ។ លោកប៉ុក ចៅហ្វាយស្រុកមង្គលបុរី កាលដើមជាព្រះឃ្លាំងនៅ បាត់ដំបងអមលោកម្ចាស់ តែក្រោយពេលដែល លោកស្រីអ៊ុង បានឡើងឋានៈជាលោកជំទាវ លោកម្ចាស់ក៏លើកឪពុកក្មេកឲ្យ ឡើងជាព្រះឃ្លាំង គឺ *ព្រះឃ្លាំងម៉ៅ* ។ តែអ្នកស្រុកមង្គលបុរី នៅ តែហៅលោក ប៉ុក ដែលជាចៅហ្វាយស្រុកនេះថា ព្រះឃ្លាំង ដដែល ។

នៅមង្គលបុរី លោកព្រះឃ្លាំង ប៉ុក នេះ មានអំណាចខ្លាំងក្លា ណាស់អាចកាប់សំលាប់រាស្ត្រប្រជាបាន ។ គាត់បានតាំងបន្ទាយមន្ទីរ នៅត្រង់សាលាស្រុកសព្វថ្ងៃ ។ នៅផ្ទះគាត់មានល្ខោនស្រី ល្ខោន ប្រុស ដូចនៅក្នុងកំផែងបាត់ដំបងដែរ ។

សូមបញ្ជាក់ថា កាលដើម ខ្មែរក៏ដូចជាសៀម មានឈ្មោះតែ

មួយម៉ាត់ៗ តែចាប់តាំងពីរជ្ជកាលទី ៤ គឺព្រះចៅចុឡាឡុងកនមក គេក៏ចាប់ផ្ដើមដាក់ឈ្មោះត្រកូល ទើបគេឃើញមានឈ្មោះថា ឈុំ អភ័យវង្ស ។ លោកព្រះឃ្លាំង ប៉ុក ក៏មានឈ្មោះថា ប៉ុក ពោសែឃុប ។ ឯគ្រួសារចៅពញាបឌិន ក៏មានឈ្មោះត្រកូលថា សង្ខិហាសេនីយ៍ ដែរ ។

ដើម្បីជាជំនួយដល់កិច្ចការរដ្ឋបាល គេមានប៉ូលីស ដែលមានឈ្មោះថា "តំរួតភូថន "ប្រែថាតំរួតព្រះភូធរ ។ តំរួតភូថននេះមានបុគ្គលិក ប្រមាណជា ១០ ឬ ២០នាក់យ៉ាងច្រើន ។ ភ្នាក់ងារតំរួតភូថន នេះត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងចំណោមអ្នកមានកំណើតនៅបាត់ដំបង ហើយឲ្យទៅហាត់ហ្វឹកហ្វឺន នៅឯបាងកក តែក្រោយមកអំណាចប៉ូលីសនៅបាត់ដំបង ត្រូវបានប្រគល់ដោយសម្ងាត់ទៅឲ្យបារាំងកាន់កាប់វិញ ។

ខ- អំពីពន្ធដារ និង សួយសារអាករ.-

លោកម្ចាស់ជាស្ដេចត្រាញ់ មានអំណាចទារពន្ធដារគ្រប់បែបយ៉ាង ពីប្រជារាស្ត្រក្នុងខេត្ត ។ ពន្ធដារដែលសង្កត់ធ្ងន់លើប្រជារាស្ត្រផ្ទាល់គឺ **ពន្ធស្រូវ** និង **ពន្ធខ្លួន** ។ តែនៅមានពន្ធមិនចំពោះមួយចំនួនទៀតជាភាសុី ដូចជាភាសុីស្រា ភាសុីអាភៀន ភាសុីល្បែងសុីសង ភាសុីនេសាទត្រី ភាសុីឃុំ ។ ប្រាក់ពន្ធដារនិងការហូតភាសុី

ទាំងនេះ ជាសម្បត្តិផ្ទាល់របស់លោកម្ចាស់សំរាប់ចាយវាយតាមចិត្តទិញមាសទិញពេជ្រចែកកូនចែកចៅ ។ គេមិនដែលឃើញលោកម្ចាស់យកប្រាក់ពន្ធទៅចាយជាប្រយោជន៍សាធារណៈដូចជាស្ពានថ្នល់ ឬមន្ទីរពេទ្យឡើយ ។ នៅដំណាច់ឆ្នាំ លោកម្ចាស់ តែងយកប្រាក់ពន្ធដារមួយភាគទៅថ្វាយព្រះចៅសៀម ជាសួយសារអាករ ។ តាមអ្នកប្រាជ្ញបារាំងឈ្មោះ ប្រឺយាង បានមកធ្វើអង្កេតនៅបាត់ដំបង បានកត់ក្នុងឯកសារលោកថា ចំណូលខាងពន្ធដាររបស់លោកម្ចាស់ បានប្រហែល ៤១.០០០រៀលក្នុងមួយឆ្នាំ ។

ដីស្រែទាំងអស់ក្នុងខេត្ត ជាសម្បត្តិរបស់លោកម្ចាស់ ។ លោកម្ចាស់ហូត ១០ ភាគរយនៃផលិតផលដែលកសិករធ្វើបានក្នុង ១ឆ្នាំ ៗ ។ នៅពេលធ្វើស្រែរួច មេកងពន្ធ ដោយមានបាឡាត់កង និង ស្មៀនពីរនាក់ បានចេញដើរពីភូមិមួយទៅភូមិមួយ ទារពន្ធស្រូវ ។ គេដើរវាស់ស្រូវដែលមានក្នុងជង្រុកដោយមានវិធីទៀងទាត់ដើម្បីវាស់វែងប៉ាន់ប្រមាណ ។ គេមិនទារពន្ធស្រូវដែលហាលបំរុងបុកកិនបរិភោគទេ ។ ដោយហេតុនេះហើយ បានជានៅពេលដែលមេកងពន្ធចូលភូមិម្ដងៗ អ្នកស្រុកនាំគ្នាខ្ជីកន្ទេលគេយកមកហាលស្រូវ ។ អ្នកខ្លះហាលស្រូវក្រាស់ៗ ដើម្បីឲ្យស្រាលពន្ធបន្តិច ។ ជួនកាល គេដឹកស្រូវដែលទារពន្ធបានយកទៅដាក់ឃ្លាំងក្នុងកំផែង

ផ្ទាំង ទី ៩

ព្រះឃ្លាំង ម៉ៅ (ម.១)

តែជូនកាលគេយកជាប្រាក់តាមតំលៃស្រូវ ពីម្ចាស់ស្រូវតែម្តង ។

ថែមលើពន្ធស្រូវ ប្រជារាស្ត្រភេទប្រុសទាំងអស់ ដែលមានអាយុពី ២០ឆ្នាំឡើងទៅត្រូវបង់ប្រាក់ ៤បាតក្នុងម្នាក់ៗ ក្នុង ១ឆ្នាំ ។ ប្រាក់ពន្ធនេះគេហៅថាពន្ធខ្លួន ។

ពន្ធមិនចំពោះ មានភាស៊ីផ្សេងៗដែលលោកព្រះឃ្លាំង ម៉ៅ ចាត់ចែងដេញថ្លៃរាល់ឆ្នាំ ។ អ្នកចង់ប្រកបអាជីវកម្មត្រូវទៅសុំលោកព្រះឃ្លាំងផ្ទាល់ ដោយគ្រាន់តែជូនសំណូកខ្លះល្មមគាត់ពេញចិត្ត ។ អ្នកដេញភាស៊ីបាន ច្រើនតែជាជនជាតិចិន ។ លោកស្រីពិភក្តិឈ្មោះតាំង ស៊ា ជាឪពុកអ្នកល្ម៉ាយ កាន់កាប់ភាស៊ីស្រារហូតបក មិនដែលមានផ្លាស់ប្តូរអ្វីទេ ។

បន្ទាប់ពីប្រមូលប្រាក់ពន្ធដារពីប្រជារាស្ត្របានហើយ លោកម្ចាស់ត្រូវយកពន្ធដារមួយភាគ ជាសួយសារអាករទៅថ្វាយស្តេចសៀម ។ កាលដើម គេដឹកផលិតផលក្នុងស្រុកគ្រប់មុខតាំងពីមាស ពេជ្រ ប្រាក់ ស្រូវ អង្ករ ភ្លុកដំរី ក្រមួន ក្រវាញ ជ័រឈើ ។ល។ ទៅ ថ្វាយស្តេចសៀម ។ តែថ្ងៃក្រោយមក ដើម្បីសំរួលការដឹកនាំ គេឈប់ដឹកផលិតផលទាំងអស់ទៅទៀតហើយ គេយកតែមាស ប្រាក់ លុយកាក់ទៅថ្វាយស្តេចតែម្តង ។

លោក ម៉ៅ វិន អតីតមគ្គុទ្ទេសទេសចរណ៍បាត់ដំបងបានបក

ប្រែឯកសារសៀមមួយចំនួនចេញពីសៀវភៅឈ្មោះ "ប្រជុំចុតហ្មាយទាក់ទងថៃ-យួនក្នុងរជ្ជកាលទី៣"។ តែនៅពេលនេះ យើងអាចស្រង់យកតែវគ្គខ្លី ស្ដីអំពីការដឹកនាំក្រវាញទៅថ្វាយព្រះចៅសៀម ព្រះណាងក្លាវត្រង់ទំព័រទី ១៤២ មានសេចក្ដីថា :

«..........ហ្លួងអភ័យពិទក្ស ចាងហ្វាង នាយកង បាឡាត់កង ស្វយក្រវាញយកផលក្រវាញ ៥០ រទេះបញ្ជូនចូលមក ។ នឹងយករទេះក្របីទៅវិញទទេ ឃើញថាខូចការ ទើបប្រោសអនុញ្ញាតឲ្យព្រះរាជទានអំបិល ៦០០ ថាំងដល់ពួកព្រះ ឃុន ហ្លួង ម៉ឺន ពល ខ្ញុំស្វយក្រវាញនឹងបានចែកចាយគ្នាព្រះរាជទានជាកំលាំងរាជការ ។...

ចំនួនមនុស្សនិងរបស់អនុញ្ញាតិឲ្យហ្លួងអភ័យពិទក្ស ចាងហ្វាង នាយកង បាឡាត់កង ស្វយក្រវាញត្រឡប់ទៅស្រុកបាត់ដំបង មានព្រះសង្ឃ ៧អង្គ សាមណេរ ៥អង្គ ត្រូវជា ១២អង្គ ។ នាយកង ៣៥ ។ ពលខ្មែរ ៣៣ ពលចិន ៥ ត្រូវជា ៣៨ រួមទាំងអស់ត្រូវជា ៧៣ ។ ស្រី៥ រួមជា ៧៨ ។ កាំភ្លើងថ្មជំនាន់ដើម ៣ បំពង់ ចាត់ទិញ១ បំពង់ត្រូវជា ៤បំពង់ ។ សំណព្រះរាជទាន ២ហាប ៥០នាឡិ សំណចាត់ទិញ២ហាប៥០នាឡិ ។ ពុម្ពសិតបល្លង្កព្រះពុទ្ធរូប ៥ហាប ខ្វះដែកព្រះរាជទាន ១០ ចាត់ទិញ ១០ ត្រូវជា ២០ ។ ដូង ៥០០ផ្លែ ទូក១៤គ្រឿង...»

តាមរយៈចុតហ្មាយដែលបកប្រែដោយលោក ម៉ៅ វិន នេះ យើងឃើញថាស្ដេចក៏បានប្រោសព្រះរាជទានសម្ភារៈខ្លះដល់មន្ត្រីរាជការ កងស្វយដែលនាំស្វយសារអាករទៅថ្វាយដែរ តែយើងមានការលំបាកក្នុងការប៉ាន់ប្រមាណរបស់ដែលយកទៅថ្វាយ និងរបស់ដែលព្រះរាជទាននេះណាស់ ។

គ- អំពីតុលាការ និង ការផ្ដន្ទាទោស.-

នៅពេលនេះមិនទាន់មានឯកសារសរសេរ ដើម្បីបានដឹងអំពីរបបតុលាការនៅសម័យលោកម្ចាស់ទេ ។ តែតាមពត៌មាន គឺរាជ្ជាធររដ្ឋបាលជាអង្គការតុលាការផង ។ មន្ត្រីរដ្ឋបាល ជាចៅក្រម ។ ក្នុងស្រុកពុំមានច្បាប់ច្បាស់លាស់ទេ មានតែបញ្ញត្តិឬបំរាមដែលលោកម្ចាស់ដាក់ឲ្យគោរពតាមទំនើងចិត្ត ។ តុលាការនៅតែជាមួយសាលាស្រុក សាលាខេត្ត ដែលមានពីរថ្នាក់ គឺ **សាលាខ្វែង** ដែលជាអង្គការតុលាការជាន់ទាប សំរាប់ស្រុកនីមួយៗ ហើយនិង **សាលាក្លាង** ដែលជាសាលាជនុំជំរះក្ដីខ្ពស់ជាងគេនៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ។ អ្នកស្រុកតែងហៅសាលាកាត់ក្ដីទាំងពីរនេះថា សានខ្វែង និងសានក្លាង ។

សាលាក្លាង តាំងនៅក្នុងកំផែង នៅខាងមុខ កំផែងកែវ តែម្ដង ។ លោកស្រីសាទេព ជាចៅក្រមធំនៅសាលា ក្លាង ។

នៅសម័យលោកម្ចាស់ ការចាប់ចងសួរចំលើយ និងផ្តន្ទាទោសមានលក្ខណៈជាទារុណកម្ម យ៉ាងសាហាវយង់ឃ្នង ។

- *ការដាក់ឃ្នាង និងថ្នោក* បើជនណាម្នាក់ត្រូវជាប់ចោទ ហើយត្រូវគេនាំបណ្តើរទៅកាន់សាលា ជននោះនឹងត្រូវជាប់ឃ្នាង ឬ ថ្នោក មិនខានឡើយ ។ ឃ្នាង ជាឫស្សីពីរដើមមានកាំដូចជណ្តើរ ជួនកាលមានប្រវែងជាងពីរម៉ែត្រ ។ គេដាក់ក្បាលអ្នកជាប់ចោទចូលក្នុង ហើយគេដាក់កាំបញ្ចូលដោយបោះស្នៀតយ៉ាងណែនឲ្យជាប់អ្នកជាប់ចោទ ។ អ្នកជាប់ឃ្នាងត្រូវតែពឹងគេអ្នកក្រៅទើបដោះរួច ។ ឃ្នាងមួយអាចដាក់មនុស្សបានពីរនាក់ ។ ឃ្នាងតែងមានកាំគត់គូរ ។ ចាស់ៗមានទំលាប់ធ្វើជណ្តើរឲ្យមានកាំគត់គូរទេ កុំឲ្យមើលទៅហាក់ដូច ឃ្នាង ។

ឯថ្នោក គ្រាន់តែជាឈើជំពាមមួយដែលគេច្រកក្បាលអ្នកជាប់ចោទ ឲ្យចូលក្នុងជំពាមហើយគេសៀតកាំយ៉ាងជាប់ពីក្រោយឲ្យជាប់កនៅក្នុងនោះ ។ ថ្នោកមួយដាក់មនុស្សបានតែម្នាក់ទេ ។

ការដាក់ឃ្នាងឬថ្នោកនេះ ជាការផ្តាញ់ផ្តាលមនុស្សឲ្យរាងចាលម្យ៉ាង ហើយវិខានកុំឲ្យរត់គេចបានដោយងាយនេះម្យ៉ាង ។

- *ទារុណកម្មនៅពេលសួរចំលើយ* : គេមានវិធី ២យ៉ាង ដើម្បីជំរិតអ្នកជាប់ចោទឲ្យសារភាពទាន់ចិត្ត ។ ក្នុងករណីធម្មតា

ផ្ទាំង ទី ១០

ការវាយរំពាត់

(ម.ម)

(ម.ម)

(ម.ម)

បើអ្នកជាប់ចោទរឹងទទឹង គេប្រើ ប៉ែន ដើម្បីទះកំភ្លៀង ។ ប៉ែនគឺជាឈើមូលធំជាងគ្រាប់អង្គុញបន្តិច មានដងសំរាប់កាន់ដូចរ៉ាកែត។ នៅតាមកន្លែងសួរចំលើយ គេតែងសង្កេតឃើញមានប៉ែនដែលគេខាត់យ៉ាងរលោងជានិច្ច ។ ការទះកំភ្លៀងដោយប៉ែននេះ ជួនកាល អាចបណ្តាលឲ្យបាក់ធ្មេញ បី-បួន ។

តែបើអ្នកចុងចោទរឹងទទឹងខ្លាំង ឬគ្មានវិធីសារភាព គេប្រើ **គំនាបស្លាស្ទឹង** ដែលមានលក្ខណៈដូចគំនាបគាបត្នោត ។ គេយកស្លាស្ទឹង គឺគ្រាប់ស្លាស្ងួតទាំងមូល យកមកដាក់ត្រង់សៀតផ្កា មួយម្ខាងហើយគេដាក់គំនាបពីលើស្លានោះ ។ គេគាបបន្តិចម្តងៗ ពីតិចទៅខ្លាំង ។ អ្នកស្លូតត្រង់ដែលមិនអាចឆ្លើយសារភាពបាន មុខជាត្រូវគេគាបរហូតដល់លៀនគ្រាប់ភ្នែក ឬសន្លប់មិនខានឡើយ ។ តែអ្នកដែលស្គាល់មហិទ្ធិរិទ្ធនៃគំនាបនេះប្រាកដជាឆ្លើយដាក់គេដាក់ឯងយករួចតែខ្លួនមិនខានឡើយ ។

- ***ការផ្តន្ទាទោស*** : បើកាលណាយើងត្រូវជាប់ពិរុទ្ធហើយ គេមានមធ្យោបាយច្រើនយ៉ាងសំរាប់ធ្វើឲ្យយើងរាងចាល ចាប់តាំងពីការវាយរ៉ាវ ការដាក់ច្រវាក់និងការប្រហារជីវិត ។

- ***ការវាយរ៉ាវ*** ជាទារុណកម្មមួយគួរឲ្យរន្ធត់ ។ គេឲ្យអ្នកទោសអង្គុយលើកំណល់មួយ ។ គេចាប់ចងជើងចងដៃភ្ជាប់និង

បង្គោលមួយ តាមធម្មតា គេច្រើនតែចងមេដៃនិងមេជើង ។ បន្ទាប់មកគេចងចង្កេះ ដោយខ្សែវែងឬដោយច្រវាក់ភ្ជាប់ទៅបង្គោលមួយទៀត នៅខាងក្រោយ ។ គេដកកំណល់អង្គុយចេញធ្វើឲ្យអ្នកទោសអណ្តែតប៉ែលប៉ាលៗ ។ គ្រាន់តែប៉ុណ្ណោះ បែបពីបាកណាស់ទៅហើយ ។ គេវាយអ្នកទោសយ៉ាងខ្លាំងៗ ឲ្យស្នាមរំពាត់ស្របៗគ្នាជានិច្ច ។ បើកាលណាវាយឲ្យមានស្នាមរំពាត់ខ្វែងគ្នា អ្នកវាយត្រូវមានទោសយកទៅវាយម្តងវិញ ។ ក្នុង ការវាយនេះ បើវាយ ៣០ រំពាត់ គេថាមួយ យក់ អ្នកខ្លះត្រូវទោសមួយយក់ ពីរយក់ ឬកន្លះយក់ ។ នៅពេលវាយ អ្នកទោសអាចរើបានតែក្បាលនិងកបន្តិចទេ ។ បីថ្ងៃក្រោយមក គេចាប់អ្នកទោសដដែលមកវាយម្តងទៀត គេហៅថា «**វាយបកក្រមរ**»

ការដាក់ច្រវាក់មានច្រើនសណ្ឋានណាស់ ។ ជួនកាលគេដាក់ច្រវាក់ហៅថា **ខ្នងក** ។ គេធ្វើកងដែកដាក់កអ្នកទោសដោយមិនឲ្យដោះបាន ។ គេយកច្រវាក់មួយខ្សែល្មមភ្ជាប់កងកអ្នកទោសម្នាក់ទៅកងកអ្នកទោសម្នាក់ទៀត ។ អ្នកទាំងពីរត្រូវទៅណាមកណាទាំងពីរនាក់ទោះបីត្រូវទៅបន្ទោរបង់លាមកក៏ដោយ ។ គេប្រើអ្នកទោសរបៀបនេះឲ្យសែងឈើ រែកទឹក ពុះអុស ។ តែជួនកាលវយើងត្រូវទោសតែគ្មានគូ គេដាក់ច្រវាក់ម្ខាងឲ្យជាប់កយើង តែ

ចុងម្ខាងទៀតគេភ្ជាប់ដុំដែកមួយមានទំងន់ ៧គីឡូ ដែលពេលទៅណាមកណា យើងត្រូវលើកដុំដែកនោះកាន់ឡើង ។

ម្យ៉ាងទៀត គេដាក់ច្រវាក់ហៅថា **ជង្គង់ត្រដក់** ។ គេដាក់កងដែកនៅកជើងយើងទាំងពីរ ដោយមិនឲ្យដោះបាន ។ គេយកដែកប៉ុនមេដៃប្រវែងជិតមួយម៉ែត្រមកភ្ជាប់កងជើងយើងទាំងពីរ ។ ពេលទៅណាមកណា យើងត្រូវតែដើរទីងទាងៗទើបទៅមុខបាន ។ គេច្រើនប្រើអ្នកដែលជាប់ជង្គង់ត្រដក់ ឲ្យកិនស្រូវបុកអង្ករ ឬឈូសឈើ ។ តែបើយើងមានកំហុសស្រាលបន្តិច គេអនុគ្រោះឲ្យដែកដែលភ្ជាប់កងជើងនោះ មានពីរកំណាត់អាចឲ្យយើងធ្វើចលនាបានស្រួលបន្តិច ។ នៅពេលដើរយើងអាចយកខ្សែមួយមកចងត្រង់មុខតំណដែក ហើយលើកដែកនោះបន្តិចឡើង មិនសូវពិបាកជើងពេក ។

នៅពេលយប់ អ្នកទោសមានកន្លែងសំរាកពីរកន្លែង មួយនៅវត្តកំផែង មួយទៀតនៅត្រង់ជ្រុងល្វសានកំផែង ។ អ្នកទោសត្រូវដាំបាយបរិភោគដោយខ្លួនឯង ។ លោកព្រះឃ្លាំងមានភារៈបើកអំបិល ត្រីងៀត ត្រីឆ្អើរ ឲ្យអ្នកទោស ។ នៅតាមផ្សារ គេសង្កេតឃើញអ្នកទោសដើរសុំទានចំណីគេបរិភោគ តែអ្នកទោសមិនអាចឆ្លៀតពេលដើរស៊ីឈ្នួលរែកទឹកពុះអុស ឲ្យអ្នកស្រុកក្រៅពីគ្រួសារ

លោកម្ចាស់បានទេ ។ អ្នកត្រួតត្រាមនុស្សទោស គឺលោកសន្ទួនអៀមនិងលោកអង្គទរាជ ។

- ***ទោសប្រហារជីវិត*** : បើមានមនុស្សមានទោសដល់ប្រហារជីវិត គេនិយមវិធីសំលាប់ដោយកាត់កនឹងដាវ ជួនកាលគេចាប់មនុស្សយកទៅសំលាប់ស្ងាត់ៗ ។ គេចាប់អ្នកទោសឲ្យអង្គុយសំពះនៅមាត់រណ្តៅ ។ គេចងអ្នកទោសនោះពីរឬបីចំណង ។ ពេជ្ឈឃាដធ្វើពិធីរាំវែកជុំវិញមនុស្សទោស ហើយគេបញ្ចប់ពិធីដោយកាត់កអ្នកទោស ហើយច្រានទំលាក់ក្នុងរណ្តៅកប់ចោលទៅ។ លោកតាលិម ស៊ុត នៅភូមិវត្តកណ្តឹង បានប្រាប់ថា លោកម្ចាស់មានដាវពិសេសមួយមានឈ្មោះ *ស្រីខ្មៅ* ។ ដាវស្រីខ្មៅនេះមុតណាស់អាចកាប់ទៀនដែលដោតបញ្ឈរឲ្យដាច់ តែមិនដួលទៀនទេ បើយើងមិនប៉ះពាល់ទៀននោះ ។ គេមានតំណមម្យ៉ាង គឺមិនឲ្យប្រើដាវនេះកាប់មនុស្សតែម្នាក់ ។ ពេលដកដាវស្រីខ្មៅចេញពីស្រោមគេត្រូវតែកាប់មនុស្សពីរនាក់យ៉ាងតិច ទើបគេច្រកដាវនេះក្នុងស្រោមវិញ ។ មានគេតំណាលថា នៅពេលមួយ មានមនុស្សម្នាក់ នៅកំពង់ឆ្លង មានទោសដល់ប្រហារជីវិត តែដោយរកគូមិនទាន់បានអស់ពេលដ៏យូរនោះ គេក៏អនុញ្ញាតឲ្យមនុស្សនោះទៅរង់ចាំនៅផ្ទះសិន ទំរាំគេរកគូបាន ។ ដោយហេតុស្លូតត្រង់ មនុស្សនេះ

ក៏សុខចិត្តរស់នៅធម្មតាជាមួយគ្រួសាររហូតមក ។ នៅពេលមួយ ដែលមនុស្សនេះកំពុងប្រក់ផ្ទះ ស្រាប់តែមានភ្នាក់ងារគេមកហៅ ថាដល់គួហើយ ។ មនុស្សកំសត់នេះក៏ស្លន់ស្លោរធ្លាក់ពីលើដំបូល ផ្ទះមក ។ គេក៏ចាប់យកមកកាប់ចោលនៅត្រង់ផ្លូវរទេះភ្លើង ខាងកើតស្ទឹងសព្វថ្ងៃ ។ នៅពេលកាប់ គេមានពិធីម្យ៉ាងទៀត គឺ គេមិនចងដៃជើងទេ តែគេចងភ្នែកដោយសំពត់ខ្មៅ ។ នៅ ត្រចៀកអ្នកទោសគេសៀតផ្កាច្បារពណ៌ក្រហម ។ (ហេតុនេះហើយ បានជាចាស់ៗតែងហាមក្មេងៗ មិនឲ្យសៀតផ្កាច្បារនៅត្រចៀកទេ ព្រោះមើលទៅហាក់ដូចអ្នកទោសដែលគេយកទៅកាប់ចោល ។) គេឲ្យអ្នកទោសអង្គុយលុតជង្គង់លើកដៃប្រណម្យ ។ គេរេរាំតាម ក្បាច់ស្រវែងពែនជុំវិញអ្នកទោស ។ ពេជ្ឈឃាដម្នាក់ទៀតនៅខាង មុខលើកដាវជន្ល ធ្វើហាក់ដូចកាប់ តែពេជ្ឈឃាដម្នាក់ទៀតនៅ ខាងក្រោយជាអ្នកកាប់មែនទែន ។

គេកាត់ក្បាលយកទៅដោត ផ្តាលនៅតាមផ្លូវដើរ ។

ទោះបីមានការវាយដំដាក់ច្រវាក់កាប់សំលាប់ យ៉ាងនេះក៏ ដោយ ក៏នៅតែមានមនុស្សប្រព្រឹត្តបទល្មើសមិនលោះពេលដែរ ។ តែការស៊ីសំណូកសូកប៉ាន់ក៏នៅតែមាន ។ សូមអានសៀវភៅ គតិលោក របស់ឧកញ៉ាសុត្តន្តប្រីជាឥន្ទ ។

Khmer Story Lovers